

Silkeborg Farvefabrik

anlagdes i Maret 1879, og Anlægget fuldstændiggjordes og fattes i regelmæssig Drift i Sommeren 1880.

Formaalet er at benytte de især i Sylland jevnlig forekommende jernholdige Jordarter til deraf at udbrage de farvede Emner, der i mer eller mindre raffineret Tilstand finde Anvendelse for Murere og Malere.

Farvejorden forekommer i mindre Leier, høist af et Par Skjæpper Lands Størrelse, og i en Lykkelse, der sjelden er større end 10—12 Tommer. — Tilstedeværelsen af Leierne giver sig tilkjende ved, at Jorden er farvet rødlig eller sjeldnere gullig. Farven beror paa Tilstedeværelsen af Tern-tveilte, og detses Emne er blandet med en vis Del Urenheder, der i Hovedsagen bestaa af sand-blandet Ler.

For at fremstille en til teknisk Anvendelse brugbar fin, blød, ensartet Farve maa den naturlige Jordart underkastes en Glemning og bagefter tørres og pulveriseres. — Ved Glemningen udstilles de egentlig farvede Stoffer i Forbindelse med en vis Mængde af den finere Ler.

Den saaledes fremstillede raa Farve har forskjellige Nuancer fra hel gul gennem rødgul til rød og kan undertiden have en lidt graalig Tone.

Kun de rent gule eller svagt graagule farvede Toner ere anvendelige. — til Ralkfarvning af Mure samt til den saakaldte Egtræsmaaling m. m. — De røde og rødlige Naafarver have ikke en tilstrækkelig ren Tone, og de maa derfor behandles yderligere tilbøielig ved Brænding, og efter Naaden, hvorpaa denne ledes, kan der fremstilles en Række forskjellige Farver, hvoraf vi skulle nævne:

brune Farver: Bløielabrunt,
Kastaniebrunt,
Mahonibrunt,
Sylvebrunt;

røde Farver: Ternmønne,
Pompejiansk rødt,
Rød-Dodenkøp,
Brændt Oker;

violette Farver: Violet Dodenkøp;

blandede Farver: Umbra og flere.

Ved en tilbøielig kemisk Behandling kan det samme Naamateriale fremdeles give en grøn Farve (Vognfarve),

og lægges hertil de naturlige

gule Farver: (forskjellige Okkerarter),

ses det altsaa, at det er en hel Række af de almindeligste i Vand, Lim og Olie lige anvendelige Farver, der kunne fremstilles. — Som Exempel paa Anvendeligheden skulle vi anføre, at saa godt som alle de Farver, hvormed det danske Terndanemateriel er udfyret, og som alle ere Jordfarver, kunne fremstilles af vore egne Naamener.

Samtlige fremstillede Farver ere som alle naturlige Jordfarver fuldstændig uforanderlige i Luften, giftfri samt meget billige.

Lignende Jordarter, egnede til Fremstilling af Farver, findes i Italien, Frankrig, Holland, Vesttydskland og England, men, saavidt bekjendt, ikke i Østeuropa. — Der er imidlertid visse Variationer baade i de naturlige Farvetoner og i dem, som kunne staves tilveie ved Brænding, der hidrøre fra Klimaets Indvirkning, Stedet, hvor Naajorden findes, og fra andre indblandede Stoffer; men alle Farver, fremstillede af disse naturlige Produkter, udmærke sig ved deres store Vægt.

Enkelte af disse Farver kunne iøvrigt ogsaa vindes som Biprodukter ved Fabrikationen, hvor der benyttes Svovlfis; disse oftest røde og violette Farver skulle sig dog fra de naturlige Farver deri, at de ofte ere arsenikholdige, idet Arseniet, der findes i Svovlfisen, gaar over i Residuet.

De Undersøgelser, der efterhaanden har bragt Klarhed i disse Forhold, har strakt sig over flere Aar, idet de indledende Strid allerede paabegyndtes i 1875 og først afsluttedes i 1879, da der stredes til Opførelsen af Fabriken. — De udenlandske Forhold have været undersøgte paa Stedet ved Besøg i franske og tyske Fabriker, og Sylland er bleven berejst paa Kryds og paa Tvers for at komme paa det Næne med, om Farveleier fandtes i tilstrækkelig Udstrækning, og for at bestemme, hvor det maatte være mest passende at anlægge en eventuel Fabrik. — Naand i Naand hermed gif